

ДОСЛІДЖЕННЯ ЩОДО ДОЦІЛЬНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ЕФІРНОЇ ОЛІЇ В РОЗРОБЦІ ЛІКАРСЬКИХ ПРЕПАРАТІВ КОМПЛЕКСНОЇ ДІЇ

Кисельова К.Є., Вишневська Л.І.

Національний фармацевтичний університет, м. Харків, Україна

Останнім часом фармацевтичний ринок значно збільшився за рахунок високоєфективних лікарських препаратів (ЛП) синтетичного походження, завдяки чому стали вирішуватися проблеми соціально значущих захворювань. Але синтетичні ЛП мають низку побічних ефектів, основні з яких токсичність і алергічні реакції. Згідно з даними експертів Всесвітньої організації охорони здоров'я (ВООЗ, 2011) щорічно в світі гине близько 1 млн людей через ускладнення, пов'язаних із застосуванням лікарських препаратів.

Тому актуальними є розробки у сфері фітотерапії, яка тисячоліттями була найбільш розповсюдженою формою терапії, та й наразі посідає провідне місце в системі медицини у світовому масштабі.

Застосування природних біологічно активних речовин (БАР) рослин дозволяє знизити вплив побічних ефектів на організм синтетичних ЛП. До числа найбільш традиційних об'єктів слід віднести ефіроолійні рослини, які є джерелом ефірних олій. На даний час відомо більше 2000 ефіроолійних рослин, вміст ефірних олій в яких коливається від 0,1 до 4 %. Використання корисних властивостей ефірних олій з метою терапії та профілактики захворювань отримало назву «ароматерапія», що є складовою частиною фітотерапії.

Ефірні олії це багатокомпонентні органічні сполуки, що являють собою суміш органічних сполук вуглеводнів, спиртів, фенолів, альдегідів і кислот, складних ефірів, а також деяких гетероциклічних сполук та інших БАР. В даний час з ефірних олій виділено понад 1000 сполук.

Ефірні олії часто застосовуються в якості допоміжних речовин, як коригенти смаку і запаху для виготовлення фармацевтичних засобів, але в якості фармацевтичних субстанцій не так поширені, хоча дослідження показали, що вони володіють різноманітними фармакологічними властивостями. Вони можуть застосовуватися як зовнішньо, так і внутрішньо, що обумовлено широким спектром їх фармакологічних ефектів.

Діапазон застосування ефірних олій в медицині майже безмежний. Вони володіють такими терапевтичними ефектами: стимулювальним, гальмівним, болетамувальним, відхаркувальним, жовчогінним, проносним, антиалергічним, в'язучим, діуретичним тощо.

Нас зацікавила рослинна сировина, ефірна олія якої має протизапальні властивості: акація срібляста (*Acacia dealbata*), гіацинт східний (*Hyacinthus orientalis*), евкалипт прутовидний (*Eucalyptus viminalis*), кедр (*Cedrus*), коричник цейлонський (*Cinnamomum ceylanicum*), лаванда лікарська (*Lavandula officinalis*), меліса лікарська (*Melissa officinalis*), м'ята перцева (*Mentha piperita*), рицина звичайна (*Ricinus communis*), сенна александрійська (*Senna alexandrina*), троянда (*Rosa*), чайне дерево (*Melaleuca alternifolia*), шавлія лікарська (*Salvia officinalis*).